

La Serra Jussana

Vilada

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sector est. Casa la Serra
Emplaçament: Pallissa de la casa de la Serra.

Coordenades:

Latitud: 42.13291
Longitud: 1.93816
UTM Est (X): 412244
UTM Nord (Y): 4665079

Classificació

Número de fitxa: 08299 - 88
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: L'edifici està completament reformat des de l'any 2013.
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: 08300A003000500000SG
Fitxes associades:
[La Serra](#)
Autoria de la fitxa: Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa: dl., 03/12/2018 - 01:00

Descripció

Es tracta actualment d'una pallissa situada al costat de la casa de la Serra. Ambdues cases estan separades per l'era enrajolada. L'edifici pròpiament dit és de planta rectangular i actualment s'organitza amb dos nivells. El pis superior és a nivell del pla de l'era i l'inferior és parcialment excavat al terreny al qual s'hi accedeix per la seva façana oest. La coberta de teules a dos vessants i carener orientat transversalment respecte a la façana principal està orientada vers l'oest està suportada per bigues de fusta només desbastades i llates. Els murs estan conformats per carreus irregulars de pedra, lleugerament desbastats, i de mesures i formes irregulars. Les façanes est i oest són completament obertes corresponents a la seva funció tradicional de pallissa, la qual estava dividida i reforçada per una sèrie de 3 pilars de pedra al centre. Actualment està completament reformada pel nou ús de turisme rural. Abans de la reforma consta que a la part baixa s'utilitzava d'estables i el pis de pallissa. A les dues cantoneres de la façana de llevant és on podem trobar els segments de mur més antic i que podria correspondre a la casa documentada de la Serra Jussana. La plomada del mur està parcialment desplaçat de la resta de l'edifici i s'observa com es va fer una reconstrucció del mur. Aquest fet passa també a la cantonada nord-est. La particularitat de la cantonada sud-est és que hi trobem una finestra feta amb llinda de pedra i brancals a la qual per la part interior s'incorpora un festejador i el qual no tindria sentit en una construcció destinada a pallissa. El nivell inferior també disposa d'un segon finestró per donar llum als estables. Pel que fa a la façana nord, s'observa alguna obertura tapiada a posteriori, però sense obertures. Adossat a aquesta façana hi ha evidències d'una ampliació de la qual només queda una base enrajolada. Un segon element que podria correspondre a l'edifici original és una escala de pedra per accedir dels antics estables al pis i que amb la reforma de l'edifici ha quedat tancada i només visible des del pis inferior.

Història

La Serra és un dels masos que trobem documentats des de més antic a Vilada. La seva primera menció és de l'any 1078, quan Arnau Guillem i la seva esposa Guilla van donar un alou al monestir de la Portella. Durant els segles XII i XIII, seguint el procés habitual de desdoblament dels masos, s'arribarà a consolidar l'existència d'una Serra Jussana i d'una Serra Sobirana. Ara per ara és difícil saber a quin correspon la casa actual, però possiblement es tracta de la Serra Sobirana. Una i altra apareixen documentades en diverses ocasions a partir del primer terç del segle XIV, especialment en confirmacions de dominis del monestir de la Portella i en l'actualització dels seus censos. El 1387 Joan I encomanà al jurisperit de Cervera Mateu Bonjoc la solució d'una qüestió entaulada entre l'abat de la Portella i els germans Pere i Vicenç de la Serra Sobirana, homes de remença de l'abat, a causa d'uns béns que aquests confiscaren i els diners que obligaren en diverses vendes. A partir de finals del segle XV, ja deixa de fer-se esment dels dos masos i la documentació només consigna el topònim la Serra. El 1518 després d'unes violentes disputes i bandositats entre Rafael Prat de Ripoll, que en tenia el domini útil, i els Eres de Gardilans, passà a mans d'Antoni Eres de Gardilans. S'hagué de dictar una sentència arbitral després de la qual es va obligar els Prat de Ripoll a vendre'n el domini útil. A partir d'aleshores deixà de ser un mas autònom i es convertí en una masoveria més de les Eres de Gardilans. Aquesta situació s'ha mantingut així fins que fou venuda a les Eres de Vilada a mitjans dels anys 1990 i reformada en casa de turisme rural l'any 2013. Prudenci Bertrana va dibuixar la Serra l'any 1937 durant la seva estada a la casa de les Eres de Gardilans en plena Guerra Civil Espanyola. El dibuix actualment es troba al fons de Prudenci Bertrana dipositat a la Universitat de Girona.

Bibliografia

SÁINZ DE LA MAZA. Notícies documentals sobre l'abadia de Sant Pere de la Portella, Urgellia, vol. XIII, pàgs. 400- 401. 1996 SANTAMARIA I ROVIRA, Joan: Memòries del monestir de Sant Pere de la Portella i de tot el seu abadiat i baronia, Solsona. 1935 VV.AA. PRUDENCI BERTRANA, PINTOR. Ed.

Departament de Cultura. Catàleg exposició Museu d'Art de Girona. 2017 Montaña D., i Rafart J.,
PARADISOS RURALS: EL BERGUEDÀ EN LA VIDA I L'OBRA DE PRUDENCI BERTRANA I
AURORA BERTRANA. Valls : Cossetània ; Avia : Centre d'Estudis d'Avia, 2017

